

▶ Γιάννης Μ. Βαρβιτσιώτης

«Όπως τα έζησα»

ΣΤΟΝ Β' ΤΟΜΟ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ, Ο ΓΙΑΝΝΗΣ Μ. ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ ΕΞΙΣΤΟΡΕΙ ΣΕ ΠΡΩΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ, ΚΑΙ ΜΕ ΠΟΛΛΕΣ ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΙΣ, ΓΕΓΟΝΟΤΑ «ΟΠΩΣ ΤΑ ΕΖΗΣΕ», ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1981-1993

Από τους πλέον γνωστούς και αναγνωρίσιμους πολιτικούς άνδρες, ο Γιάννης Μ. Βαρβιτσιώτης, εκτός πολιτικής πλέον, αλλά πάντα μάχιμος με τον τρόπο του, καταθέτει, σε αυτόν τον δεύτερο τόμο της διαδρομής του στην πολιτική, τα γεγονότα της περιόδου 1981-1993 με τον μόνο προσήκοντα σε αυτές τις περιπτώσεις τίτλο: «Όπως τα έζησα».

Και είναι μια κατάθεση εμπειρίας, ψυχραιμίας αλλά και ήπια, χαρακτηριστικά που έφερε και ίδιος στον πολιτικό του βίο. Και, βεβαίως, είναι μια κατάθεση ιδιαίτερα χρήσιμη τόσο για τον πολίτη που θέλει να «ξεναδεί» εκείνα τα γεγονότα εμπλουτισμένα και με τις προσωπικές αποκαλύψεις του συγγραφέα όσο και για τον ιστορικό του μέλλοντος, που, τουλάχιστον γι' αυτή την περίοδο, είναι βέβαιο πως θα «πελαγώσει». Πολλά, και τα γεγονότα και η έντασή τους...

Η διαδρομή

Το πρώτο μέρος της πολιτικής διαδρομής του Γιάννη Βαρβιτσιώτη εκδόθηκε στο βιβλίο του «Όπως τα έζησα, 1961-1981» το 2012, από τις εκδόσεις Λιβάνη. Αυτές τις μέρες κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Πατάκη ο δεύτερος τόμος, με τον ίδιο τίτλο, που καλύπτει την περίοδο 1981-1993. Μια από τις πλέον φορτισμένες περιόδους της μεταπολεμικής Ελλάδας, που συνοψίζεται στον όρο «Μεταπολίτευση», ο οποίος έχει να επιδείξει μια αξιοζήλευτη ελαστικότητα.

Το βιβλίο αρχίζει με αυτό που η χώρα βίωσε ως «Αλλαγή», αλλά για τη Νέα Δημοκρατία υπήρξε, όπως με παρηγορία επιγράφεται το πρώτο κεφάλαιο «Η συντριβή μας το 1981 και τα επακόλουθά της», που θα στείλει τον βουλευτή στο δεύτερο κεφάλαιο, στα «Έδρανα της αναπολίτευσης».

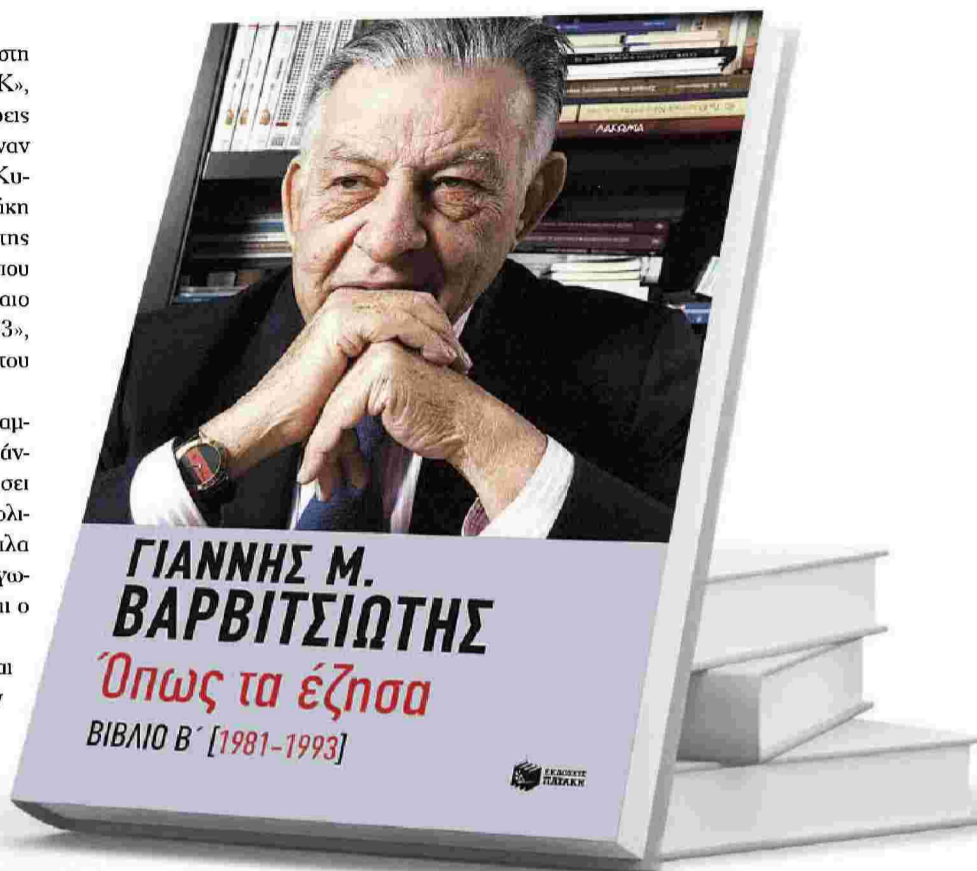
Οι τίτλοι σε κάθε κεφάλαιο ορίζουν και το περιεχόμενό τους, και μαζί τους περιγράφεται λίγο-πολύ και η πολιτική ακολουθία των σημαντικότερων γεγονότων αυτής της δεκαετίας συν δύο χρόνων: «Ο Κώστας Μητσοτάκης, πρόεδρος της Ν.Δ.», «Χρήστος Σαρτζετάκης, Πρόεδρος της Δημοκρατίας - Νίκη του ΠΑΣΟΚ στις εκλογές (2 Ιουνίου 1985)», «Νίκη της Ν.Δ. στις δημοτικές εκλογές και αλλα-

γή του πολιτικού σκηνικού στη δεύτερη τετραετία ΠΑΣΟΚ», «Τρεις κυβερνήσεις και τρεις πρωθυπουργοί μέσα σε έναν χρόνο (1989-1990)», «Κυβέρνηση Κώστα Μητσοτάκη (1990-1993)», «Το τέλος της Κυβέρνησης Μητσοτάκη», που τελειώνει με το υποκεφάλαιο «Η οδυνηρή ήττα του 1993», το οποίο ορίζει και το τέλος του βιβλίου.

Μέσα σε αυτό το ευθύγραμμο τρίμηνο της ιστορίας, ο Γιάννης Βαρβιτσιώτης θα δράσει στην πρώτη γραμμή της πολιτικής ζωής του τόπου, δίπλα στους μεγάλους της πρωταγωνιστές, πρωταγωνιστές και ο ίδιος.

Στο βιβλίο του αναφέρεται στον ηττημένο των εκλογών του 1981, Γεώργιο Ράλλη, στην άνοδο και πτώση του Ευάγγελου Αβέρωφ, στον Κώστα Μητσοτάκη, που υπήρξε ο μακροβιότερος γγής της Ν.Δ., για εννέα μάλιστα χρόνια, στις εσωκομματικές αντιπαραθέσεις, στις συμπεριφορές των συναδέλφων του, στα φιλικά μαχαιρώματα, και όλα με το όνομά τους. Φυσικά, αναφέρεται και στους «απέναντι»: στις κυβερνήσεις του Ανδρέα Παπανδρέου, όταν η Ελλάδα είχε τριτοκομηθεί σε πράσινα, γαλάζια και κόκκινα καφενεία, συντονισμένη στο πάθος αλλά και στην εμπάθεια που εξέπεμπε η Βουλή εκείνης της περιόδου αλλά και μετά...

Και είναι εύστοχη η φράση της Κωνσταντίνης Ε. Μπότσιου, ιστορικού και γενικής διευθύντριας του Ιδρύματος Καραμανλή, που υπογράφει και τον πρόλογο του βιβλίου, για αυτή την περίοδο: «Σαν το κεφάλι του Ιανού, στη μια όψη δεσπόζει η σταθεροποίηση της δημοκρατίας, στην άλλη ο εκτροχιασμός πολιτικών και του τρόπου ζωής». Και, βεβαίως, η εκλογή Σαρτζετάκη στον θώκο της Προεδρίας, η αποχώρηση Στεφανόπουλου, οι δολοφονίες της 17ης Νοέμβρη (Τζώρτζης Αθανασιάδης, Νίκος Μομφεράτος, Γιώργος Θεοφανόπουλος, Δημήτρης Αγγελόπουλος, Παύλος Μπακογιάννης, μεταξύ άλλων), η αρρώστια του Ανδρέα Παπανδρέου, το Σκάνδαλο Κοσκωτά, ο Φάκελος της Κύπρου, η Γτώση του Τείχους το 1989 και η πρόβλεψη του Κωνσταντίνου Καραμανλή ότι τώρα αρχίζουν τα δύσκολα...



Ένα μεγάλο μέρος του βιβλίου, που ολοκληρώνει και την αφήγηση, είναι αφιερωμένο στην κυβέρνηση Μητσοτάκη του 1990-1993. Ο Βαρβιτσιώτης αναλαμβάνει το υπουργείο Αμύνης, και μάλιστα για 1.385 μέρες, φαίνεται να τις μετράει μία-μία, και δικαίως. Ευαίσθητο υπουργείο, διαχειρίζεται πολλά χρήματα, απαιτεί συνεχώς αναβαθμίσεις, διαθέτει τρία Όπλα, με κάθε αλλαγή κυβέρνησης οι αρχηγοί τους πάνε και έρχονται. Γι' αυτόν του τη θητεία θα αναφερθεί με πολλές λεπτομέρειες και δικαίως.

Το ενδιαφέρον είναι ιδιαίτερο. Αλλά και όλο το βιβλίο έχει το δικό του ενδιαφέρον, καθώς αποκαλύπτονται πολλά, και κυρίως από αυτά τα «μικρά» που μοιάζει να φωτίζουν περισσότερο το πρόσωπο της Ιστορίας. Ο αναγνώστης του, φτάνοντας στην τελευταία του σελίδα, δεν θα έχει απλώς διατρέξει τη δύσκολη περίοδο της Μεταπολίτευσης ως προσωπική αφήγηση, αλλά θα έχει εισχωρήσει και σε εκείνο το μικρό, έστω, βάθος που επιτρέπει στα γεγονότα να συνδέονται μεταξύ τους, επιτρέποντας στο παρελθόν να γίνεται λίγο περισσότερο κατανοητό και οικείο.

Προσωπικά και άλλα

Το βιβλίο του Γιάννη Βαρ-

βιτσιώτη διαθέτει ακόμα μία πλευρά, ανθρώπινη και συγκινητική. Τις σελίδες για τους δικούς του ανθρώπους. Αυτές οι αναφορές σε ανάλογα βιβλία σπανίζουν. Είτε από τον φόβο του συναισθηματισμού είτε από έλλειψη γενναιοσύνης. Εδώ δίνουν έμφαση σε αυτό που κάθε άνθρωπος, όταν αναφέρεται στα του βίου του, οφείλει να αναφέρεται: στη ζεστή παρουσία των δικών του, στην εμπνευσή που στάθηκαν για το έργο του, στη δύναμη που άντλησε από αυτούς, στο νόημα που προσέδωσαν στη ζωή του.

Ο ίδιος το βιβλίο, και' αρχάς, αφιερώνεται: «Στη σύντροφό μου, που τόσο μου λείπει...» (η Σοφία Βαρβιτσιώτη, το γέννημα της Σοφίας Βαρβιτσιώτη, πέθανε στα 73 της χρόνια, το 2015). Και, με αφορμή την γέννηση του τέταρτου παιδιού του, της Ελένης (27/2/1982), θα αναφερθεί στην οικογένειά του, στη γυναίκα του και στα παιδιά του, αλλά και στους γονείς του. Ο πατέρας του από μεγαλοαστική οικογένεια της Σπάρτης, ο παππούς του γιατρός που είχε σπουδάσει στο Παρίσι, η μητέρα του από ένα κεφαλοχώρι της Γορτυνίας.

Ο μεγάλος της αδελφός, Ξενοφών, ξεκινώντας από το παζάρι της Αιόλου, έφτιαξε το γνωστό σε όλους, παλαιότερα τουλάχιστον, μεγαλοκατάστημα «Αφοί Λαμπρόπουλοι», την οδοντόκρεμα «Κολυνός» και τη σημαντική δισκογραφική επιχείρηση Columbia. Ήταν η εποχή που οι Έλληνες έφτιαχναν τη χώρα τους με τα χέρια τους... Σε αυτές τις προσωπικές του σελίδες, θα αναφερθεί επίσης στον Κωνσταντίνο Καραμανλή και στην παρέα που έκαναν, στις ολιγοήμερες διακοπές όπου τον καλούσε ο Πρόεδρος, στις συνομιλίες τους, στους άλλους καλεσμένους: τον Μάνο Χατζιδάκι, τον Τάκη Χορν, τον Κάρλο Κουν, τον Τάκη Λαμπρία, που είχε πάντα μερικά φρέσκα ανέκδοτα να διηγείτο προς χάρη του Προέδρου, που πολύ του άρεσαν αρκεί να μην ήταν σόκιν... Και, βεβαίως, τη διαπίστωσή του ότι του Καραμανλή δεν του άρεσε να χάνει.

Ούτε στο τάβλι που έπαιζαν με τον συγγραφέα (και έδειξε σαφώς τη δυσσαρέσκεία του), ούτε στο γκολφ όταν έχασε από τη Λένα Ράλλη. Ενδιαφέρουσα και η αναφορά στον Μάνο Χατζιδάκι και στις ιστορίες του (το πώς έγραψε σχεδόν με το ζόρι τα «Παιδιά του Πειραιά» και πώς δεν καταδέχτηκε να πάει να παραλάβει το Όσκαρ που του χάρισε αυτό το τραγούδι), αλλά και στις συναυλίες που έδωσε ο διεθνής συνθέτης μαζί με τη Νάνα Μούσουρη, στο Καστελόριζο και στην Κόνιτσα, οργανωμένες από το υπουργείο Εθνικής Άμυνας, στο οποίο πρωστάτο τότε ο Γιάννης Βαρβιτσιώτης.

Ο επίλογος σε αυτή την αναφορά στα προσωπικά του συγγραφέα εγγράφεται από τον Κωνσταντίνο Καραμανλή. Σε μια επισκεψή του στο πατρικό του, στην Πρώτη Σερρών, και έπειτα από ένα προσκύνημα στον τάφο των γονιών του, θα σφραγίσει στον Βαρβιτσιώτη, που τον συνόδευε: «Γιάννη—θα του πει— σε ζηλεύω, απέκτησες τέσσερα παιδιά. Εγώ στέγνωσα την ψυχή μου στην πολιτική. Θα ήθελα και εγώ να έχω παιδιά. Τα αγαπώ πολύ τα παιδιά».

Τέλος, σε ένα εκτεταμένο «ευχαριστώ», διατυπώνονται οι ευχαριστίες του προς τους συνεργάτες του, για τις μέρες της θητείας του, στο «κομβικής σημασίας για τη χώρα υπουργείο Εθνικής Άμυνας», αλλά και προς τους συνεργάτες του στο πολιτικό του γραφείο.

ι

Το βιβλίο του Γιάννη Μ. Βαρβιτσιώτη «Όπως τα έζησα», Βιβλίο Β' (1981-1993) κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πατάκη.